

PIIKKIÖ TEPPALA MYRSKYLINNA

Rautakautisen kalmiston kaivaus

Anna-Liisa Hirviluoto 1963

P i i k k i ö n Teppalan Myrskylinnan rautakautisen kalmiston kaivaus 14. 8 ja 30. 8 ja 2-3. 9 1963. Kertomukseen kuuluu neljä karttaliitettä sekä valokuvaliite, jonka filmit on numeroitu seuraavasti: 27790, 27789, 29207-29214. Paikalta saadut löydöt on luetteloitu: 16168: 1-14. Aikaisemmin paikalta on saatu seuraavat löydöt: 15692:1-2.

Ks. myöskin allekirjoittaneen tarkastuskertomusta vuodelta 1962 sekä Marketta Wariksen kaivauskertomusta vuodelta 1963.

Piikkiön Teppalan Myrskylinnan rautakautisen kalmiston kaivaus tuli ajankohtaiseksi, kun bentsiini-aseman hoitaja Antti Niinistö halusi saada Myrskylinnan mäen länsilaidassa sijaitsevalle tontilleen ajotien, joka kulkisi Turku-Helsinki maantien suuntaisesti, pitkin valtatie laitaa. Tämä suunnitelma edellytti, että maantien laidassa oli tutkittava n. arviolta 80 m x 4-6 m laajuisella alalla mahdollisesti siinä vielä olevia esihistoriallisia hautoja. Tämän urakan toteutti suurimmaksi osaksi Marketta Waris kesäkuussa 1963 toimitetun kaivauksen yhteydessä. Loppukesästä allekirjoittanut suoritti vielä täydennyskaivauksia ennen alueen lopullista hävitystä. Tutkimustani koekaivausluonteesta johtui, että allekirjoittaneella ei ollut esim. punnituskonetta käytettävänä. Tärkeimmistä, kaivausalueesta nro 1, piirrettiin kaksi karttaa (1:10), mutta löytösyvyydet on saatu mittaamalla maanpinnasta alaspäin. Piikkiön Myrskylinna sijaitsee Turku-Helsinki maantien pohjoispuolella, Piikkiön kirkosta 1300 m lounaaseen ja Rungon Koskenhaan kalmistosta 1100 m kaakkoon. Tutkittava kohde oli aivan maantien varressa, tien ja TVH:n kaivauttaman niska-ojan välissä. Allekirjoittaneen kaivaukset käsittävät neljä eri koh-

detta, joista keskeisin oli mäen laella, rakennusmestari Lindqvistin asunnosta suoraan etelään sijaitseva neliömäinen latomus. Sen koko oli 1 x 1 m. Ennen pintaturpeen poistoa se erottui maastossa juuri ja juuri havaittavana kohoumana. Sen ympäriltä ^{oli} otettu turvetta ja mahdollisesti kiveystä vieressä olevan maantien rakennustöiden yhteydessä. Latomuksen ympärillä oleva maa oli täysin ruskeaa ja raakan tuntuista. On siis tuskin luultavaa, että tämän neliömäisen latomuksen ympärillä olisi laajempi kalmistokiveys. Otaksun sen olevan erillisen haudan. Poistettuani turpeen latomuksen rakenne paljastui ohuen multakerroksen alta. Siinä oli neliötä lähentelevä 6-20 cm:n vahvuista laakakivistä tehty kivikehä. Niiden rajoittamalle alalle jäi n. 50 x 60 cm laaja ala, joka oli täynnä noen sekaista multaa ja muutamia pienehköjä kiviä. Mullassa oli runsaasti suorastaan kovia hiilenpalasia. Kuten jo olen maininnut latomuksen ympärillä oleva maa oli kellertävää soraa. Poikkeuksen teki kivikehän länsilaita, jossa oli osaksi nokista, osaksi multaista maata. Aivan latomuksen länsikuppeesta, ulkopuolelta löytyi keramiikkaa suhteellisen runsaasti pieneltä alalta. Kivikehän sisällä keramiikkaa ei ollut sen sijaan juuri mainittavasti. Latomuksen luoteiskulmassa oli aivan pinnassa paljon palanutta luuta ja nokea. Palaneen luun ohella oli kahden kiven välissä viisi lasimassahelmeä. Latomuksen sisällä oli kaksi rautaniittiä toistensa läheisyydessä. Kaikki nämä löydöt oli tehty vaiheessa, jolloin kiveystä ei ollut poistettu; ne on merkitty karttaliitteeseen nro 1.

Kun kivikehän sisältä oli poistettu maata ja pieniä kiviä n. 10 cm:n vahvuudelta nokimaa muuttui erittäin vahvaksi. Siitä löytyi palanutta luuta ja yhteen sulanutta lasimassahelmiä. Latomuksen ulkopuolelta tuli esiin pronssispiraalikierukkaa ja jonkin verran keramiikkaa. Kiveystä löytyi edelleen hajanaisina ladelmina. Seuraavana vaiheena oli reunakivien poisto. Silloin saatettiin todeta, et-

tä vahvaa nokimaata oli myös isojen reunakivien alla. (Karttaan nro 2 on piirretty tämä nokimaan raja). Löytyipä kivien alta rautaniitti, nro 4 ja palanutta luuta. Tämän perusteella on syytä todeta, että polttorovion jäännökset on kasattu 80 x 80 cm laajalle alalle ja kiveys on pantu reunoille, osaksi polttomaakerroksen päälle. Ilmeisesti kiveyksen keskusta on vielä täytetty rovion jäännöksillä, sillä kivirinki oli täynnä palomaata. Roviontähteet on pantu tarkalleen kiviringin sisään, ainoastaan luoteiskulmassa oli nokimaata ja löytöjä myös kiveyksen ulkoreunalla tai paremminkin kahden reunakiven välisessä raossa. Reunakiveys ja polttomaa alue oli melkein koskemattoman maan tasalla, kenties jossain määrin sitä alempana, laakeassa kuopassa. Kun kiveyksen alla oleva polttomaa oli kaavittu pois tuli esiin maata keskustaa lukuunottamatta, jossa oli 26 x 26 cm laaja ja 20 cm syvä nokikuoppa. Siitä löytyi runsaasti hiilenpalasia.

Edellä kuvatun kaivauksen lisäksi avattiin pyöreähkö kiveys, joka sijaitsi niskaojan eteläpuolella, kaivausalueesta 1 lounaaseen n. 10 m. Tämä tarkastus osoittautui täysin tuloksettomaksi. Ilmeisesti kiveys on sekundäärinen, tientekovaiheessa kasattu.

Kaivausalue 2 oli alueesta 1 n. 2 m lounaaseen. Paikalla oli tummaa kulttuurimaata, mutta se vaikutti entuudestaan, ilmeisesti jälleen tientekovaiheessa sotketulta. Kulttuurimaasta löytyi pieni rautavartaan palanen, jossa oli vinourteita koristeena (16168:14).

Kaivausalue 3 sijaitsi alueesta 1 n. 2-3 m kaakkoon. Siinä oli nokimaata ja multa sekä kiveystäkin. Löysimme siitä keramiikkaa (KM 16168:12), mutta varsinaista kalmistokerrosta emme siinä tavoittaneet.

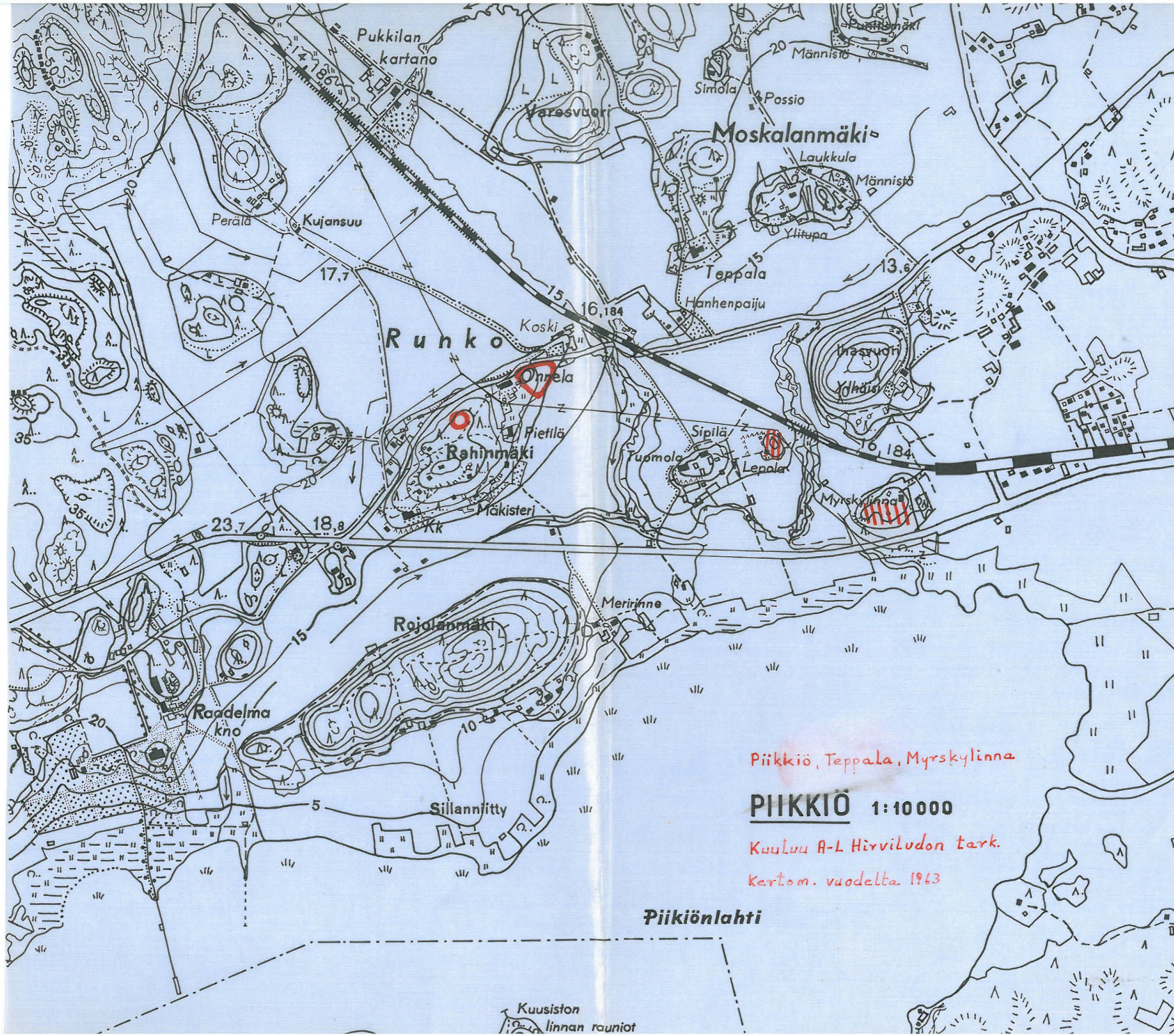
Kaivausalue 4 sijaitsi Myrskylinnan mäen itärinteessä maantien suunnassa kulkevan niskaojan pohjoispuolella ison maakiven itäkupeessa. Ojaleikkauksesta saatoin todeta, että siihen joskus, to-

dennäköisesti Turku-Helsinki maantien rakennusvaiheessa, on kasattu maanpinnalle täytemaata n. 35-45 cm:n vahvuudelta. Sen alla oli 15-20 cm vahva kulttuurikerros (nokimaata) josta löytyi palaneita luita ja keramiikkaa (16168:13). Nokimaassa oli jonkin verran palanutta kiveystä. Vähäisten kaivausmäärärahojen takia en tutkinut tätä maakiven ympäröimää aluetta, sillä vahva täytemaakerros olisi edellyttänyt ainakin 3-4 työmiehen palkkaamista. Suunnitteilla oleva, Niinistön tontille johtava ajotie, tulee kulkemaan mainitun niskaojan eteläpuolitse, ja mainittu maakivi on saman ojan pohjoispuolella, joten ainakaan tämän tietyön ei pitäisi mitenkään uhata ko. löytöaluetta.

Käsitykseni on, että Myrskylinnan mäessä ei ole enää muuta säilyttämisen arvoista kohdetta kuin rakennusmestari Lindqvistin asunnon eteläseinustalla oleva neliömäinen latomus, josta on laadittu selostus jo vuoden 1962 kertomuksen yhteydessä. Tämä raunio onkin ehdotettu merkittäväksi erikoisalueena Piikkiön rakennuskaavaan, Toisin Lindqvistin asunnon ja TVH:n niskaojan välissä saattaa olla vielä kalmistoa jäljellä, kuten ison maakiven juuresta tehdyt löydöt osoittavat, mutta varmuudella sitä ei voi taata. Mikäli mäenrinteessä on vielä samanlaisia latomuksia kuin kaivausalueella 1, on niiden toteaminen maastossa erittäin vaikeaa.

Helsingissä 17. 4. 1964

Anna-Liisa Hirviluoto
Anna-Liisa Hirviluoto

Piikkiö, Teppala, Myrskylinna

PIIKKIÖ 1:10000

Kuuluu A-L Hirviludon tark.
kartom. vuodelta 1963

Piikkiönlahti

Kuusiston
linnan rauniot

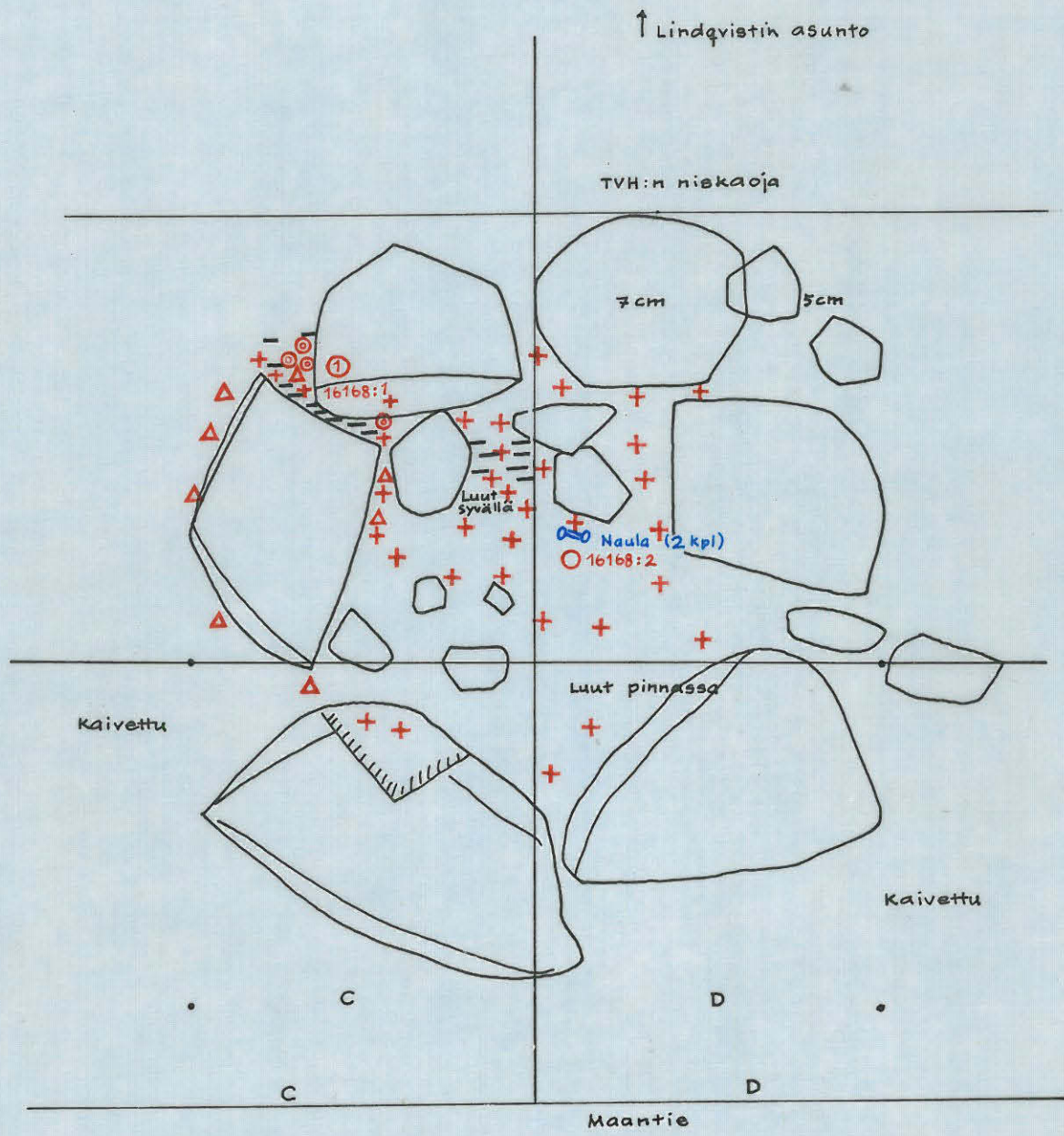
PIIKKIÖ , Myrskylinna

Kaivausalue 1.

1:10

A-L. Hirviluoto

14.8. 1963

PIIKKIÖ , Myrskylinna

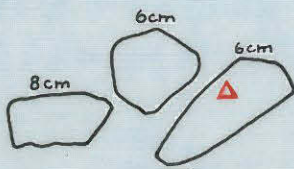
Kaivausalue 1.

1:10

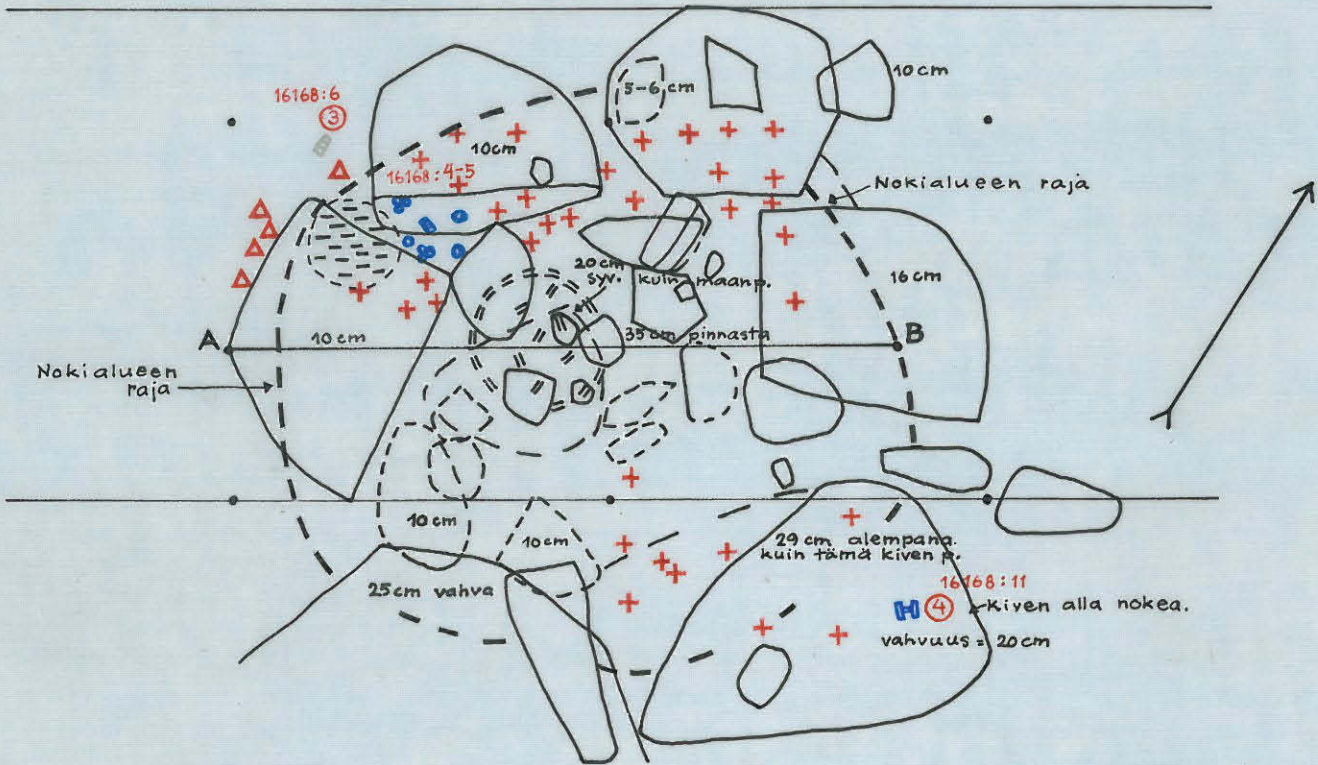
A-L. Hirviluoto

1963

Lindqvistin asunto
↑

TVH:n niskaoja

Rinne
↓

Turku ←

→ Helsinki

maantie

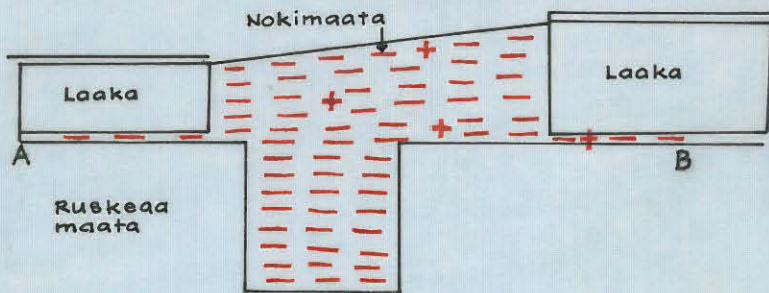
PIIKKIÖ , Myrskylinna

Neliömäisen latomuksen profiili.

1:10

A-L. Hirviluoto

1963

PIIKKIÖ MYRSKYLINNA

L. 27790
Piikkiö Myrskylinna kuvattuna Järvi-Pelähti
maantieltä. Neliömäinen latomus vinois-
iin kohdalla, Jämsällä Lindqvistin asunto-
alueen tie tulee kulkemaan kalborinon mukaisesti.

L. 27789

RAUTAKAUTINEN KALMISTO
(neliömäinen latomus; kuvattu ennen
kaivauksia).

29207

Meliömäinen latomus sen jälkeen kun hummus ja turve on otettu pois.

29208

Ed. ed.

29209

Meliömäinen latomus vaiheessa, jolloin hummuksesta on poistettu

29210

Etualalla meliömäinen latomus. Taustalla vasemmalla Junken-H:n mäntitie. Uusi tie tulee kulkemaan kirkonruokien osoittamalla kohdalla.

29211

Etualalla meliömäinen latomus. Sen perusta on tutkittu.

29212

Etualalla meliömäinen latomus. Taustalla rakennusmestari Lindgristin

29213

Etualalla meliomäinen latomus.
Taustalla Turku-Helsinki maan-
tie ja Piikkionlahti.

29214

Meliomäinen latomus on
peretty. Jäljellä on enää
mokiouppa, jonka pohja on
20 m syvempänä kuin sitä
ympäröivä ruskean maan
pinta.